

A Szentföld érdekességei VII.

IVANCSÓ BAZIL

NÁZÁRET

Szent Lukács evangéliumának legelején, Keresztelő Szent János fogantatása után olvashatunk a legnagyobb örömhírről: Isten Fia emberré lesz Szűz Máriától (Lk 1,26–38). Mária ezt elfogadja, mire a Szentlélek száll rá, ez jelenti Krisztus Urunk természetfeletti fogantatását (Lk 1,35). Az Istenszülő egykori háza fölött ma hatalmas római katolikus bazilika áll. Már a homlokzaton megragadják a zarándok figyelmét a latin feliratok: „*Angelus Domini nuntiavit Mariae*” (Az Úr angyala meglátogatta Máriát), „*Verbo Caro factum est et habitavit in nobis*” (Az Ige testté lett, és köztünk lakott), „*Ecce Virgo concipiet et vocabitur nomen eius Emmanuel*” (Íme, a szűz fogan és fiút szül, és neve Emmánuelnek hívatik). Bár megvan a bazilikában a kialakított liturgikus tér, az oltár mögött vannak Szűz Mária házának eredeti kövei, ahol az angyali látogatás történt – ami meg is tekinthető, ha nincs éppen szentmise. Megható dolog ott állni, ahol a megígért Megváltó földi élete s

ezzel Isten ígéreteinek beteljesedése a szűzi fogantatással elkezdődött. Názáretben egyébként egy görög ortodox templom is található, amely ugyancsak az örömhírvételre van felszentelve.

Szent József-templomot is találunk Názáretben, amely Szent József háza fölé épült. Itt lakott eredetileg Üdvözítőnk nevelőapja, mielőtt Szűz Máriát feleségül vette volna. Van még egy népszerű helyszín a városban, amelynek nincs bibliai alapja: Mária kútja. A jámbor keresztény hagyomány szerint itt fürdette rendszeresen Szűz Mária a kis Jézust.

Názáret zsinagógájában Jézust nem fogadták el messiásnak; s mivel az elutasítás tettelegességgé fajult, Jézus önként távozott el tőlük (vö. Lk 4,16–30).

A mai Názáret lakosságának kétharmadát muszlimok, egyharmadát keresztények alkotják. A zsidók is alapítottak egy települést kissé északra az eredeti Názárettől, s a két település közigazgatásilag is független egymástól.

Galilea templomai I.

Krisztus Urunk földi életének – gyermekkorának, tanító körútjainak, számos példabeszédének és csodájának – helyszíne Galilea. A szentföldi zarándoknak, amennyiben valóban zarándoklelkülettel, imádkozva próbálja végigjárni Jézus útját a környéken, nem elegendő erre egyetlen nap. Jézus követői ugyanis sok helyet már azonnal, az induló Egyház korában megjegyeztek, más helyszíneket az evangéliumok alapján lehet rekonstruálni. Üdvözítőnk csodáit és életének eseményeit ma is mindenütt egy-egy csodálatos templom hirdeti.

KÁNA

Szent János evangéliuma alapján Jézus itt tette az első csodáját, mégpedig egy esküvön: mivel elfogyott a bor – amivel nagy szégyenbe kerülhetett volna az ifjú pár –, Szűz Mária kérésére Üdvözítőnk a vizet változtatta borrá (Jn 2,1–11). A város római katolikus temploma ma is esküvők és házassági ígéretek megújításának színhelye, emellett számos zarándok látogatja. A templomban láthatók azok az ősi kövek, amelyek egykor otthont adhattak az esküvőnek és a csodának. A turisták és zarándokok vásárolhatnak helyben termelt kánai bort is, amely igencsak finom. (Hogy lehet-e annyira, mint a Jézus által „készített”, erre sajnos, nincs viszonyítási alapunk...) Kánában egy ortodox templom is felépült a csoda hirdetésére, ez nem messze található a római katolikusától.

NYOLC BOLDOGSÁG TEMPLOMA

Kafarnaum felett található Galilea egyik dombján a Nyolc boldogság, más néven Hegyi beszéd temploma. Szent Máté evangéliuma szerint Krisztus Urunk egy hegyen mondta el azt a beszédét, melyben az ószövetségi törvényénél szigorúbb szabályokat ad követőinek – de még ha szigorúbb is, ez az üdvösség útja, mivel maga az Isten Fia tanít rá (Mt 5,1–7,29). A hegytetőn épült fel az a templom, amelynek helyszínéről egykor elhangzott Üdvözítőnk tanítása. A templom kupolájának nyolc színes üvegablaka van, a nyolc boldogság latin nyelvű mondatával. Az ideérkező zarándok gyönyörködhet a Genezáreti-tóban, hiszen szép kilátás nyílik rá a dombtetőről, és amíg a torka bírja, kipróbálhatja az akusztikát is. A kiáltás messze elhangzik, tehát valóban megtörténhetett, hogy Jézus „nagy népseregnek” (vö. Mt 4,25), „tömegnek” (vö. Mt 5,1), tehát valószínűleg több száz vagy több ezer embernek beszélt egykor onnan.

KAFARNAUM

Bármennyire is szeretnénk, Kafarnaumban nem templomot találunk, a helyszín mégis számos eseményre emlékeztet.

Szent Máté evangéliumában a megkeresztelkedés és megkísértés eseményének leírása után a következőket olvashatjuk: „Amikor (Jézus) meghallotta, hogy Jánost fogságba vetették, visszavonult Galileába. Elhagyta Názáret városát, és a tómelléki Kafarnaumba, Zabulón és Neftali vidékére költözött” (Mt 4,12–13). Jézus tehát lakhatott ott huzamosabb ideig.

Bár Szent Péter apostol Betszaidából származott (vö. Jn 1,44), családja emberként már Kafarnaumban élhetett – legalábbis több helyen erre utal Szent Máté, Márk és Lukács leírása. 1968-ban, az ásatások során felfedezték egy házat, amely egykor Szent Péter otthona lehetett.

Fontos emlék a kafarnaumi zsinagóga, vagy legalábbis, ami mára megmaradt belőle. Azt a feltételezésünket, hogy Jézus élhetett Kafarnaumban, csak erősíti Szent Márk és Lukács evangéliuma, melyek

szert szombatonként az ottani zsinagógában tanított (vö. Mk 1,21–22; Lk 4,31–32). Kafarnaumban üzte ki az ördögöt egy megszállott emberből (vö. Mk 1,23–28; Lk 4,33–37), és ugyanitt gyógyította meg a magas lázból Szent Péter anyósát is, majd mindenféle beteget és ördögtől megszállottat (vö. Mt 8,14–17; Mk 1,29–34; Lk 4,38–41). Itt történt egy római százados szolgájának meggyógyítása is (vö. Mt 8,5–13; Lk 7,1–10). Bár a történet apró részletekben különbözik Szent Máté és Lukács leírásában, bátran elhithetjük, hogy ugyanarról a történetről van szó. Ezzel ellentétben Szent János leírásában (vö. Jn 4,46–54) a királyi tisztviselő minden valószínűség szerint Heródes Antipásznak lehetett egy kafarnaumi hivatalnok. Nemcsak a leírás különbözik jóformán teljes mértékben – a tisztviselő kéri Jézust, hogy menjen el hozzá, és gyógyítsa meg a fiát –, hanem az is, hogy ez a találkozás Kánában történik, és ez Jézus második csodája (vö. Jn 5,4), szemben a Máté- és Lukács-féle kafarnaumi százados történetével, amely csoda már a sokadik volt.

A feltételezések szerint Szent Máté apostol is Kafarnaumból származhatott, innen hívta el Üdvözítőnk a követésére (vö. Mt 9,9–13; Mk 2,13–17; Lk 5,27–32). Ez még valószínű is annak tudatában, hogy a béna ember meggyógyítása – akit a tömeg miatt nem tudtak Jézus elé vinni, ezért a tetőt kibontva engedték le elé (vö. Mt 9,1–8; Mk 2,1–12; Lk 5,17–26) – Kafarnaumban történt (vö. Mk 2,1). Ezután „útját folytatva” (Mt 9,9), „a (Genezáreti) tóhoz sokasággal kimenne” (Mk 2,13; Kafarnaum a Genezáreti-tó partján állt), „odakinn” (Lk 5,27; a város határában?) történt a Mátéval való találkozás és meghívása, majd a lakoma az ő otthonában.

Kafarnaum kevésbé kedvező színben tűnik fel, amikor Jézus azokkal a városokkal (Korozain, Betszaida) együtt korholja, ahol a legtöbb csodát tette, lakói mégsem tartottak bünbánatot: „Te meg, Kafarnaum! Vajon az ég emelkedel? A pokolba süllyedsz. Ha Szodomában történtek volna a nálatok történt csodák, a mai napig állna. Egyébként mondom nektek: Szodoma földjének tűrhetőbb sorsa lesz az ítélet napján, mint neked.” (Mt 11,23–24, lásd még Lk 10,15)

NAIM

A fiatal ember feltámasztásának helyszíne. A csodáról csak Szent Lukács evangéliumában olvashatunk (Lk 7,11–17). A kafarnaumi százados szolgájának meggyógyítása után ment Jézus Naimba, és szánta meg az özvegyasszonyt, aki az egyetlen fiát temette volna. Nyugdíjrendszer akkoriban még nem volt, így az özvegyasszony előtt a teljes jövőt-lenség állt volna.

A csodát ma is egy szép római katolikus templom hirdeti. S milyen jó, hogy meghagyták benne a régi, „háttal miséző”, vagyis a szentség felé forduló oltárt!

Naim meglátogatása egyébként nincs benne minden zarándokcsoport programjában, csak az alaposabb és ráérősebb programokban. De az igazi zarándok felkeresi.

Folytatás a téli számban